

(א) ס"א משכנתא לה כגזול.
(ב) רש"י, (ג) פנהדר"ט, (ד) ערכין כח: (ה) נמנות
(ו) מה: (ז) ערכין כה: (ח) ערכין כה:
(ט) נמנות ע"ה: (י) נמנות
(יא) (יב) (יג) (יד) (טו) ס"א שאל
לו חלק טו, (יז) נמנות סוף
פרק יא, (יח) נמנות סוף
פרק יא.

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גזל
להשיב האשם אליו
האשם המושב לו לכהן
מלבד איל דכפרים אשר
יכפר בו ע"ה.
במדרב ה.
2. ואיש את קדשו לו
יהיו איש אשר יתן לכהן
לו יתנו: במדרב ה.
3. והיה השדה בצאתו
לבית קדש לו בשדה
התורה לכהן תהיה
התורה: ויקרא כו כא
4. וכי יבא הלוי מאחד
שערי מלך ישראל
אשר הוא רך שם ובא
בכל אות נפשו אל
המקום אשר יבחר לו
ושרת בשם יי אלהיו
בכל אחיו הקלים
העמדים שם לפני יי:
דברים יח ו-ו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משכנתא
וכו. י"ב עין כמקום
משנה דף ע"ה:
(ב) ד"ה אי נכנסה טמא
וכו. וגזל הגר. י"ב עין
לקמן סוף דף קי: (ג) רוב
ד"ה אלף גזל הגר דקאמר
רחמנא נתינה לכהנים
היי משכנתא:

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה אפי' לא זקפו.
לכא פריקין: קנאו השם. הקצ"ה דכתיב"ה המושב לה' לכהן:
קנאו השם ונסנו לכהנים. אלף הודה בחיי הגר נעשה אללו
כמלוה וכי מית גר מחיל לנפשיה: גזל כגזול. גזול אותה
ונשבע והודה לאחר מיתה: מהו.
מי נפיק לכהנים או זכה בה איהו:
איש אמר רחמנא. אם אין לאיש
גזול: הרי לאן עשים. מרי השבות
כתיב להשיב המושב. לישנא אחרינא
מרי אשמות כתיב להשיב האשם
האשם המושב: זריקין לחזור אחרינו.
ולשאל אם יש לו זנים קודם שתמתנו
לכהן: קטן. שאין איש בידוע שאין
לו זנים יתנהו לכהנים. ומהכא נפקא
לן דקטן לאו זר אולודי הוא כשהדני
בזן סורר ומורה (דף סט:). לכהן
שנאסו משמר. שהוא בל להמכר
זו: כשהוא אומר מלכד איל הכפורים.
משמע למי שזה יתן זה יתן ואיל
הכפורים אין יכול להקריב אלף כהן
שנאסו משמר דכתיב (דברים יח)
לזד ממכרו על האבות אני בשבתי
ואתה בשבתי: הרי שיהיה כהן גזול
את הגר וכשהגיע משמנו שלו בל
והודה לאחר מיתה הגר: בשל אחריה.
אם היה ישראל מביא גזל הגר
במשמר זה הרינו נוטל חלקי עם אחי
הכהנים בני המשמר: בשל עצמי לא
ר"ש. שטעול את הכל: מה דבר
שאלו חלקו. כגון כהן שהתנדב
קרבו דלמירין לקמן משמעין כהן
בא ומקריב קרבנותיו בכל שעה
שירצה וזכרה ועורה שלו דכתיב"ה ואיש
את קדשו לו יהיו נמלא שאין לבני
משמר חלק זו: (ה) משכנתא לכהנים
אחר יכול כו'. שאל נמנה לכהן אחר
של אותו משמר שז אין יכול להוציא
מידו שנאמר"ה ואיש אשר יתן לכהן לו על
יהיה: דבר שיש לו חלק בו עד
שלא נכנס ברשותו. שכיון שזא
ישראל והביא גזל הגר למשמר זה
אע"פ שנתנו לאחד מאחיו יש לו
חלק זו: ל"א מה דבר (ה) שלא נכנס
ברשותו. כגון תרומות ומעשרות.
מפי עוקר הרים: כך אין לאחרים
חלק זו. לפיכך משמנו לך מי
יעבד עליך: פאמר בגזל. הגר שהוא
לכל בני משמר וכולם תובעין:
והכניס ואיש את קדשו וגו']. ונפקא
לן לקמן מנייה כשהן מקריב קרבנותיו
בכל עת שירצה וזכרה ועורה שלו
והכא נמי האי איל אשם קרבנות
דכהן הוא חזי ביה וכיון דמקריב ליה
וחזי ביה גזל נמי ידידה הוא כדלמירין
מלכד איל הכפורים למי שזה יתן זה
יתן: כגון טמא. דלן ראו להקריב
איל האשם: אי נכנסה טמא. היכי
מלי למימר דבר שיש לו חלק בו והא
קיימא לן בזבחים (דף כה:). דלן טמא
חולק בקדשי המקדש ואפילו בעזרות
(ט) וגזל הגר נמי קדשי המקדש הוא:

אלא. לעולם ככהן טהור והאי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש כהן כהן משדה אחזה ואיש את קדשו בנימי אחריו מתוקמא:
אחוסו. לכהן תהיה היה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוסו: לשדה היואלה לכהנים. מקדש שדה אחזה ולא גאלה מן ההקדש
ומכרה גזר לאחרים כשהיא יוצאת מיד הלוקח ציובל מתחלקת לכהנים של משמר שנקנס בו יוצל שנאמר [ויקרא כח] ואם לא יגאל את השדה
בעלים ואם מכר את השדה גזר לא יגאל עוד בעלים אלא והיה השדה וגו' והכי תניא בת"כ" ובערכין [כח:]. וגאלה אחד מן
הכהנים. כלומר והלוקח מן הגזר כהן היה ומצני המשמר של יוצל היה: שאל ומקריב. אם מדר קרבן או שהיה מוטל
עליו חטאת ואשם חובה מקריב אף במשמר שאינו שלו: שעבודתה. שגר עבודתה דהיינו זכרה: אם היה בעל מוס. ראוי
לאכול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקריבה מי שירצה אלא נותנה לבני המשמר והואל והוא ראוי לאכילה קרינ
בזה ואיש את קדשו לפיכך עבודה ועורה שלו. לשון אחר גרסין עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהם הקריביו:
ואם

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה אפי' לא זקפו.
לכא פריקין: קנאו השם. הקצ"ה דכתיב"ה המושב לה' לכהן:
קנאו השם ונסנו לכהנים. אלף הודה בחיי הגר נעשה אללו
כמלוה וכי מית גר מחיל לנפשיה: גזל כגזול. גזול אותה
ונשבע והודה לאחר מיתה: מהו.
מי נפיק לכהנים או זכה בה איהו:
איש אמר רחמנא. אם אין לאיש
גזול: הרי לאן עשים. מרי השבות
כתיב להשיב המושב. לישנא אחרינא
מרי אשמות כתיב להשיב האשם
האשם המושב: זריקין לחזור אחרינו.
ולשאל אם יש לו זנים קודם שתמתנו
לכהן: קטן. שאין איש בידוע שאין
לו זנים יתנהו לכהנים. ומהכא נפקא
לן דקטן לאו זר אולודי הוא כשהדני
בזן סורר ומורה (דף סט:). לכהן
שנאסו משמר. שהוא בל להמכר
זו: כשהוא אומר מלכד איל הכפורים.
משמע למי שזה יתן זה יתן ואיל
הכפורים אין יכול להקריב אלף כהן
שנאסו משמר דכתיב (דברים יח)
לזד ממכרו על האבות אני בשבתי
ואתה בשבתי: הרי שיהיה כהן גזול
את הגר וכשהגיע משמנו שלו בל
והודה לאחר מיתה הגר: בשל אחריה.
אם היה ישראל מביא גזל הגר
במשמר זה הרינו נוטל חלקי עם אחי
הכהנים בני המשמר: בשל עצמי לא
ר"ש. שטעול את הכל: מה דבר
שאלו חלקו. כגון כהן שהתנדב
קרבו דלמירין לקמן משמעין כהן
בא ומקריב קרבנותיו בכל שעה
שירצה וזכרה ועורה שלו דכתיב"ה ואיש
את קדשו לו יהיו נמלא שאין לבני
משמר חלק זו: (ה) משכנתא לכהנים
אחר יכול כו'. שאל נמנה לכהן אחר
של אותו משמר שז אין יכול להוציא
מידו שנאמר"ה ואיש אשר יתן לכהן לו על
יהיה: דבר שיש לו חלק בו עד
שלא נכנס ברשותו. שכיון שזא
ישראל והביא גזל הגר למשמר זה
אע"פ שנתנו לאחד מאחיו יש לו
חלק זו: ל"א מה דבר (ה) שלא נכנס
ברשותו. כגון תרומות ומעשרות.
מפי עוקר הרים: כך אין לאחרים
חלק זו. לפיכך משמנו לך מי
יעבד עליך: פאמר בגזל. הגר שהוא
לכל בני משמר וכולם תובעין:
והכניס ואיש את קדשו וגו']. ונפקא
לן לקמן מנייה כשהן מקריב קרבנותיו
בכל עת שירצה וזכרה ועורה שלו
והכא נמי האי איל אשם קרבנות
דכהן הוא חזי ביה וכיון דמקריב ליה
וחזי ביה גזל נמי ידידה הוא כדלמירין
מלכד איל הכפורים למי שזה יתן זה
יתן: כגון טמא. דלן ראו להקריב
איל האשם: אי נכנסה טמא. היכי
מלי למימר דבר שיש לו חלק בו והא
קיימא לן בזבחים (דף כה:). דלן טמא
חולק בקדשי המקדש ואפילו בעזרות
(ט) וגזל הגר נמי קדשי המקדש הוא:

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מלי מחיל לנפשיה אפי' לא זקפו.
לכא פריקין: קנאו השם. הקצ"ה דכתיב"ה המושב לה' לכהן:
קנאו השם ונסנו לכהנים. אלף הודה בחיי הגר נעשה אללו
כמלוה וכי מית גר מחיל לנפשיה: גזל כגזול. גזול אותה
ונשבע והודה לאחר מיתה: מהו.
מי נפיק לכהנים או זכה בה איהו:
איש אמר רחמנא. אם אין לאיש
גזול: הרי לאן עשים. מרי השבות
כתיב להשיב המושב. לישנא אחרינא
מרי אשמות כתיב להשיב האשם
האשם המושב: זריקין לחזור אחרינו.
ולשאל אם יש לו זנים קודם שתמתנו
לכהן: קטן. שאין איש בידוע שאין
לו זנים יתנהו לכהנים. ומהכא נפקא
לן דקטן לאו זר אולודי הוא כשהדני
בזן סורר ומורה (דף סט:). לכהן
שנאסו משמר. שהוא בל להמכר
זו: כשהוא אומר מלכד איל הכפורים.
משמע למי שזה יתן זה יתן ואיל
הכפורים אין יכול להקריב אלף כהן
שנאסו משמר דכתיב (דברים יח)
לזד ממכרו על האבות אני בשבתי
ואתה בשבתי: הרי שיהיה כהן גזול
את הגר וכשהגיע משמנו שלו בל
והודה לאחר מיתה הגר: בשל אחריה.
אם היה ישראל מביא גזל הגר
במשמר זה הרינו נוטל חלקי עם אחי
הכהנים בני המשמר: בשל עצמי לא
ר"ש. שטעול את הכל: מה דבר
שאלו חלקו. כגון כהן שהתנדב
קרבו דלמירין לקמן משמעין כהן
בא ומקריב קרבנותיו בכל שעה
שירצה וזכרה ועורה שלו דכתיב"ה ואיש
את קדשו לו יהיו נמלא שאין לבני
משמר חלק זו: (ה) משכנתא לכהנים
אחר יכול כו'. שאל נמנה לכהן אחר
של אותו משמר שז אין יכול להוציא
מידו שנאמר"ה ואיש אשר יתן לכהן לו על
יהיה: דבר שיש לו חלק בו עד
שלא נכנס ברשותו. שכיון שזא
ישראל והביא גזל הגר למשמר זה
אע"פ שנתנו לאחד מאחיו יש לו
חלק זו: ל"א מה דבר (ה) שלא נכנס
ברשותו. כגון תרומות ומעשרות.
מפי עוקר הרים: כך אין לאחרים
חלק זו. לפיכך משמנו לך מי
יעבד עליך: פאמר בגזל. הגר שהוא
לכל בני משמר וכולם תובעין:
והכניס ואיש את קדשו וגו']. ונפקא
לן לקמן מנייה כשהן מקריב קרבנותיו
בכל עת שירצה וזכרה ועורה שלו
והכא נמי האי איל אשם קרבנות
דכהן הוא חזי ביה וכיון דמקריב ליה
וחזי ביה גזל נמי ידידה הוא כדלמירין
מלכד איל הכפורים למי שזה יתן זה
יתן: כגון טמא. דלן ראו להקריב
איל האשם: אי נכנסה טמא. היכי
מלי למימר דבר שיש לו חלק בו והא
קיימא לן בזבחים (דף כה:). דלן טמא
חולק בקדשי המקדש ואפילו בעזרות
(ט) וגזל הגר נמי קדשי המקדש הוא:

אלא. לעולם ככהן טהור והאי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש כהן כהן משדה אחזה ואיש את קדשו בנימי אחריו מתוקמא:
אחוסו. לכהן תהיה היה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוסו: לשדה היואלה לכהנים. מקדש שדה אחזה ולא גאלה מן ההקדש
ומכרה גזר לאחרים כשהיא יוצאת מיד הלוקח ציובל מתחלקת לכהנים של משמר שנקנס בו יוצל שנאמר [ויקרא כח] ואם לא יגאל את השדה
בעלים ואם מכר את השדה גזר לא יגאל עוד בעלים אלא והיה השדה וגו' והכי תניא בת"כ" ובערכין [כח:]. וגאלה אחד מן
הכהנים. כלומר והלוקח מן הגזר כהן היה ומצני המשמר של יוצל היה: שאל ומקריב. אם מדר קרבן או שהיה מוטל
עליו חטאת ואשם חובה מקריב אף במשמר שאינו שלו: שעבודתה. שגר עבודתה דהיינו זכרה: אם היה בעל מוס. ראוי
לאכול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקריבה מי שירצה אלא נותנה לבני המשמר והואל והוא ראוי לאכילה קרינ
בזה ואיש את קדשו לפיכך עבודה ועורה שלו. לשון אחר גרסין עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהם הקריביו:
ואם

אלא גזל הגר דקאמר (א) היכי משבחת לה. ה"ה דה"מ למפרך
במחילת סוגיא כי קאמר ר' יוסי הגלילי לא שנה לנפשיה
ולא שנה לאחריו מלי מחיל אלף משום דהוה ליה פירכי אחרינו לא
חש למפרך: קמן אי אתה צריך לחזור ע"ה. וא"ת גזל גר
קטן היכי משבחת לה והא אין זמיה
לכטן כדלמירין בפ"ק דב"מ (דף יב).
גזול קטן מדצריה ולא מדלוריימא
וצירישה לכה למימר דגר אין יורש
אציו דבר תורה ס"ו"ל דדוקא מציאה
דלן דעת אחרת מקנה אותו לא הוה
אלף מדצריהם אצל כשדעת אחרת
מקנה אותו קני מדלוריימא וצקטן
שנתיגר עס אציו מיירי דלכ"ע
מטבילין אותו אצל בלל אציו פלוגתא
היא צפרק קמא דכמוצות (דף יב).
אם מטבילין אותו על דעת בית דין:
[וע"ה טוס' סנהדרין סח: ד"ה קטן]
לכחן שבאותו משמר. אין נראה
לפרש דשעת הודאה
כשמתחייב אלף למשמר שהיה בשעת
הבאה שהרי בכל הקרבנות חטאות
ואשמות נדרים ונדבות אין אלו הולכים
אחר שעת החיוב ליתנו לאותו משמר
שהיה בלחיה שעה שגדר או נרצ או
חטא שהוא מתחייב בה אלף אחר
הבאה אלו הולכים וכמו כן ככאן:
מניין שלא יאמר. תימה דנקיט
האי לישנא כיון דלא מקרא
מיימיה לה אלף מדינא:

ומה דבר שאין לו חלק בו עד
שיכנס לרשותו. כגון תרומה
וחלה וראשית הגז שטובת הנאה
לבעלים ליתן לאחיה כהן שירצה
משכנס לרשותו אין אחר יכול
להוציא מידו שיתחלק לבני משמר דלן
מתחלק לאנשי משמר אלף מתנות:
לא אם אמרת בדבר שאין בו.
לשון ראשון נמי דקאמר ודן
הוא בשל אחרים אני וזכה יכול
להקשות דיו לכה מן הדין להיות כדיון
שלא יזכה בשל עצמו אלף כפי חלקו
כמו בשל אחרים:

אחוזות מה ת"ל. תימה להרשב"א
למ"ל אחוזות לומר שיואלה
מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו
הכהנים דהיינו הוה אמינא בשל אחרים
אני וזכה בשל עצמי לא כ"ש הא הכא
שיך נמי למפרך כמו לעיל דיו לכה כו'
ויש לומר דליטריך אחוזות משום
דה"ל כיון שהיא מתחת ידו תהא שלו
דהוה ילפינן כהן כהן מגזל הגר ובגזל
הגר ה"ל דהוה שלו כדקאמר ואיש
את קדשו לו יהיו משום הכי
אליטריך אחוזות: מניין לייצאה
לכהנים כו'. נרייתא היא צערין
צפרק אין מקדישין (דף כה:).
דכי

ושרת יומניין שעבודתה ועורה שלו תלמוד לומר ואיש את קדשו לו יהיו הא
כיצד האם היה בעל מוס נותנה לכהן שבאותו משמר ועבודתה ועורה שלו

קמא א מיי פ"ח מהל'
גולה ואברהם ה'
ה ושי בהשבות ובמ"מ:
קע ב מיי שם ה' ו:
קעא ג מיי שם ה' ה':
קעב ד מיי שם ה' ט:
קעג ה מיי פ"ד מהל'
ערכין הלכה כג'
סג עין קלף:
קער ז מיי פק'
ד מהלכות כלי
המקדש הלכה ו' וע'
בהשבות ובמ"מ:
קעה ח מיי שם ה' ח:

מוסף רש"י

מה ת"ל איש. ואל
כתיב ואם אין לו גזול,
מלי טעמא כתיב איש,
אלף משום דכתיב ואם
דמשמע פסמיט שיש לו
יורש וזהו כתיב איש
ללמד איש אתה צריך
לחזור אחריו אם יש
לו גזולים אם לאו.
אם הוא דלחיה לטפוק
שמה יולד זנים משמנייר
ואין ראוי להפקיע קרן
שלו ונתנו לכהן עד שדעת
שאלו לו יורשים, אצל
קטן גר מתחייב מל שגו'
כשדעת עולו ישראל לנשק
לכהן הוא, בידוע שאין לו
גזולים (סנהדרין סח:). ליה
לכהן. האשם המושב ליה
לכהן בגזל הגר המכוס
מדרב, שהרי שיראל אין
לן אדם שיראל שאלו
גזולין, אלא הנחל את הגר
ונשבע והודה ואחר כך מת
הגר משום קרן ומומש
לכהן ואשם למוכח ואמרין
לקמן קי'. האשם זה
הקדש המושב זה המומס,
מלכד איל כסבורים זה איל
אשם שמביא על שבעת
שק ששבע (שד"ח כה:).
הרי לכהן שבאותו
משמר הכתוב מדבר.
דה"ק קרא שלכס המכסר
בו בלל הכפורים יוא
קין ומומש (שם). לשדה
היוצאה לכהנים ביובל.
שלא ללכת לכהנים ביובל,
שעקשה בעלים ואל
גאלה, וגאלה אחד מן
הכהנים. מיד גזר (שד"ח)
(כה:). בשל אחרים
אני וזכה. אם גאלה
ישראל יהיה יוצאת מידו
ואני וזכה עס שאר
אחיו (שם). לכהן תהיה
אחוזות. ואיכא למדרש
הכי, אחוזת שלו. אחוזות
של כהן שירש מאביו
תהא שלו אצל זו חיה
שלו (שם). שבא ומקריב
קרבנותיו של עצמו אפילו
במשמר שאינו שלו (מנחות
טז). אם יש עליו להביא
חטאת או תענד עולה או
זנוח, אין נזקק למס
לאנשי משמר אלף הוא
עצמו מקריב ויטול העור
ואוכל הבשר (שד"ח דף
וכע"ז תורה כז:).